

Warszawa, 9 kwietnia 2020 r.
KL/160/101/ML/2020

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Konfederacja Lewiatan przekazuje propozycje zmian do **Ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.**, z prośbą o wykorzystanie w trakcie prac legislacyjnych.

Ustawa wprowadza wiele rozwiązań oczekiwanych przez beneficjentów już realizowanych projektów, ale także takich, które są niezbędne, by z wykorzystaniem środków unijnych skutecznie wspierać walczyć z pandemią koronawirusa.

Niemniej jednak **bardzo istotne są jej korekty i uzupełnienia**, z których w naszej ocenie najważniejsze są następujące kwestie:

- możliwość zwiększania budżetów projektów oraz zmiana ich zakresu merytorycznego, w tym weryfikacja wskaźników i przeznaczenia wydatków, o ile takie potrzeby pojawiły się z związku z wystąpieniem COVID-19 (propozycja zmiany w **art. 13 ustawy**),
- respektowanie zasady partnerstwa w przygotowaniu zmian w zakresie wsparcia z funduszy europejskich – nie możemy się zgodzić na wyłączenie organizacji pracodawców i pracowników z prac nad zmianami w programach operacyjnych. Interwencja na rzecz pracowników i pracodawców musi zostać zaprojektowana z udziałem reprezentantów tych dwóch grup, a to w minimalnym zakresie zapewnia udział właściwych komitetów monitorujących w procesie opracowywania zmian w programach operacyjnych (propozycja zmiany w **art. 14 ustawy**),
- zabezpieczenie, by warunki realizacji projektów nie pogorszyły się, pogłębiając trudną sytuację beneficjentów, w tym zaburzając ich płynność finansową, np. poprzez wydłużanie terminów oceny i zatwierdzania wniosków o płatność, przekazywania zaliczek, akceptacji zmian w projektach (propozycja zmiany w **art. 28 ustawy**).

Wszystkie proponowane zmiany przekazujemy w załączeniu.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Uwagi Konfederacji Lewiatan do Ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.

1. Konieczność przekazania informacji o zmianie wytycznych do beneficjentów.

Jest:

Art. 3.

2. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność zawieszenia stosowania wytycznych, w całości albo w części, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, o którym mowa w art. 2 pkt 16 ustawy wdrożeniowej, informację o zakresie i terminie, w jakim zawieszono zostaje stosowanie określonych wytycznych albo ich części.

Propozycja zmiany:

Art. 3.

*2. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność zawieszenia stosowania wytycznych, w całości albo w części, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, o którym mowa w art. 2 pkt 16 ustawy wdrożeniowej, informację o zakresie i terminie, w jakim zawieszono zostaje stosowanie określonych wytycznych albo ich części. **Informacja o zakresie i terminie zmian wytycznych jest niezwłocznie przekazywana do wszystkich beneficjentów za pomocą systemu SL2014.***

Beneficjenci powinni uzyskiwać informacje, które mają istotny wpływ na zasady realizacji projektów, bezpośrednio z systemu SL2014, który jest podstawowym kanałem komunikacji pomiędzy beneficjentem a instytucją organizującą konkurs.

2. Doprecyzowanie przepisu związanego ze złożeniem wniosku o dofinansowanie poza wyznaczonym terminem.

Jest:

Art. 8. W przypadku gdy uchybienie terminowi na złożenie wniosku o dofinansowanie wynika bezpośrednio z wystąpienia COVID-19, właściwa instytucja może uznać wniosek za złożony z zachowaniem terminu, jeżeli opóźnienie w złożeniu wniosku nie przekroczyło 14 dni.

Propozycja zmiany:

*Art. 8. W przypadku gdy uchybienie terminowi na złożenie wniosku o dofinansowanie wynika bezpośrednio z wystąpienia COVID-19, **właściwa instytucja organizująca konkurs uznaje wniosek za złożony z zachowaniem terminu, jeżeli opóźnienie w złożeniu wniosku nie przekroczyło 14 dni.***

Przepis w powyższym brzmieniu jest niejasny i pozostawia duże pole do uznaniowości. Co do zasady, konkursy powinny być ogłaszane z takimi terminami naboru, by każdy zainteresowany podmiot był w stanie się do nich właściwie przygotować. Niemniej jednak rozumiejąc intencję tego przepisu proponujemy, bo został on doprecyzowany. Niejasne jest, czy w przepisie pod hasłem „właściwa instytucja” rozumiana jest „instytucja organizująca konkurs”? Przepis powinien być jednoznaczny, tzn. jeśli uchybienie wynika bezpośrednio z wystąpienia COVID-19, uznanie wniosku za złożony w terminie powinno być automatyczne, a nie podlegać dodatkowej ocenie. Przy zachowaniu przepisu w takim kształcie beneficjenci podając dokładnie te same powody opóźnienia złożenia wniosku, mogą być różnie potraktowani w zależności od podejścia danej instytucji. Ocenie podlegać powinien związek opóźnienia złożenia wniosku z COVID-19.

3. Doprecyzowanie przepisów związanych z automatycznym wydłużaniem projektów realizowanych w terminie obowiązywania ustawy i wprowadzenie możliwości zwiększania wartości budżetów projektów w związku z ich wydłużeniem.

Jest:

Art. 13.

3. Przepis ust. 1 nie wyklucza możliwości wcześniejszego złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność lub, na wniosek beneficjenta, wcześniejszego zakończenia realizacji projektu, niż w terminach określonych w tym przepisie.

Propozycja zmiany:

Art. 13.

3. Przepis ust. 1 nie wyklucza możliwości złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność przed upływem terminu wskazanego w ust. 1. pkt. 1.

4. Beneficjent, który chce zakończyć projekt przed terminem wskazanym w ust. 1 pkt 2 informuje o tym właściwą instytucję udzielającą dofinansowania. Zakończenie projektu przed terminem wskazanym w ust. 1 pkt 2 nie wymaga zgody tej instytucji.

5. W związku z wydłużeniem okresu realizacji projektu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 beneficjent może wystąpić do instytucji organizującej konkurs z wnioskiem o zwiększenie wartości budżetu w kwocie niezbędnej do realizacji projektu w terminie, o jaki go wydłużono na mocy ust.1 pkt 2 lub ust.2. O wartości zwiększenia budżetu decyduje instytucja udzielająca wsparcia. Decyzja jest wydawana w terminie nie dłuższym niż 14 dni od daty złożenia wniosku przez beneficjenta.

Projekt ustawy zakłada automatyczne wydłużenie okresu realizacji projektów o 90 dni. Zakończenie projektów zgodnie z pierwotnym planem lub z niewielkimi przesunięciami czasowymi wymagać będzie od beneficjentów złożenie wniosku. Przepis nie definiuje, do kogo wniosek jest składany i w jakim terminie zostanie rozpatrzony. Nie należy zakładać, że wszystkie projekty będą wymagały przedłużenia w związku z wystąpieniem COVID-19. Część z projektów może wymagać rewizji wskaźników i jak najszybszego zamknięcia, bo ich realizacja w założonym pierwotnie kształcie pomimo wydłużenia nie będzie możliwa do realizacji. Proponujemy weryfikację przepisów różnicujących sytuację beneficjentów.

Co więcej, wydłużenie projektów, nawet, jeśli uzasadnione merytorycznie, może wiązać się dla beneficjenta z koniecznością ponoszenia dodatkowych wydatków, związanych np. z utrzymaniem merytorycznych stanowisk pracy w projekcie przez kolejne miesiące. Przy założeniu, że w toku realizacji projektu nie zostały wygenerowane oszczędności, kluczowa jest możliwość zwiększania wartości projektów, tak, by beneficjenci nie byli zmuszeni do ponoszenia wydatków z własnych środków.

4. Konieczność włączenia właściwych komitetów monitorujących w opiniowanie zmian w programach operacyjnych.

Jest:

Art. 14. 1. *W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 konieczne jest dokonanie zmiany programu operacyjnego:*

- 1) *opracowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – zmianę programu operacyjnego przyjmuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego,*
- 2) *opracowanego przez zarząd województwa – zmianę programu operacyjnego przyjmuje zarząd województwa w drodze uchwały, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego*

– i przekazuje Komisji Europejskiej.

Propozycja zmiany:

Art. 14. 1. *W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 konieczne jest dokonanie zmiany programu operacyjnego:*

- 1) *opracowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – zmianę programu operacyjnego przyjmuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, **po konsultacjach z właściwym komitetem monitorującym,***
- 2) *opracowanego przez zarząd województwa – zmianę programu operacyjnego przyjmuje zarząd województwa w drodze uchwały, **po konsultacjach z właściwym komitetem monitorującym i po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,***

– i przekazuje Komisji Europejskiej.

Komitet monitorujący właściwy dla danego programu operacyjnego powinien mieć szansę wyrażenia opinii na temat zmian proponowanych w programach. W praktyce oznacza to **obowiązek konsultowania programów wsparcia finansowanych z funduszy UE**, w szczególności tych, które są proponowane i które powstają dzięki tej wyjątkowej elastyczności, z partnerami społecznymi. Interwencja na rzecz pracowników i pracodawców musi zostać zaprojektowana z udziałem reprezentantów tych dwóch grup. Wyjątkowa elastyczność związana z wdrażaniem funduszy nie może prowadzić do wykluczenia partnerów społecznych z dyskusji o optymalnym przeznaczeniu środków UE.

5. Konieczność doprecyzowania przepisu, który może mieć istotne, negatywne skutki dla beneficjentów

Jest:

Art. 28. *W celu ograniczenia negatywnych skutków COVID-19 terminy na dokonanie poszczególnych czynności, określone zgodnie z przepisami ustawy lub wynikające z przepisów ustawy wdrożeniowej, mogą zostać w niezbędnym zakresie zmienione, przesunięte albo skrócone, z inicjatywy właściwej instytucji lub na wniosek beneficjenta.*

Propozycja zmiany:

Art. 28. *W celu ograniczenia negatywnych skutków COVID-19 terminy na dokonanie poszczególnych czynności, określone zgodnie z przepisami ustawy lub wynikające z przepisów ustawy wdrożeniowej, mogą zostać w niezbędnym zakresie zmienione, przesunięte albo skrócone, z inicjatywy właściwej instytucji, o ile będą one pozwalały beneficjentom na wywiązanie się z tych terminów, a ich zmiany nie będą miały dla beneficjentów negatywnych skutków, w szczególności finansowych, lub na wniosek beneficjenta.*

Przepis jest tak szeroki i ogólny, że trudno określić jego potencjalny wpływ na sytuację beneficjentów, dlatego proponujemy jego doprecyzowanie. W szczególności wydłużaniu nie powinny podlegać terminy weryfikacji wniosków o płatność, zatwierdzania zmian w projektach, przekazywania zaliczek i refundacji.

Dodatkowe uwagi:

1. W projekcie ustawy używane jest określenie „właściwa instytucja”. Proponujemy doprecyzowanie, o jaką instytucję chodzi. Jeśli zawsze jest to instytucja udzielająca wsparcia to warto uzupełnić art. 2 o taką definicję.

2. Proponujemy także wprowadzenie przepisu, który będzie pozwalał na zmianę zakresu projektów i zwiększanie wartości ich budżetów na wniosek beneficjenta za zgodą instytucji organizującej konkurs o wydatki związane z dostosowaniem się do sytuacji wywołanej przez COVID-19, np. w zakresie przechodzenia na pracę i naukę zdalną. W szczególności w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego konieczne jest umożliwienie zastąpienia form stacjonarnych dostarczania wiedzy, kompetencji i kwalifikacji, formami zdalnego kształcenia, pod warunkiem zapewnienia jego wysokiej jakości, zdefiniowanej warunkami określonymi przez instytucję udzielającą wsparcia
3. Proponujemy zwolnienie na wniosek beneficjenta za zgodą instytucji (wydawaną w trybie pilnym np. w ciągu 5 dni) z konieczności stosowania przepisów wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w odniesieniu do wyboru oferentów (zasada konkurencyjności i rozeznanie rynku) i realizację niezbędnych wydatków z pominięciem tych przepisów.

Konfederacja Lewiatan, KL/160/101/ML/2020

